

Markerer vårjevndøgn i Hurdal:

I perfekt balanse

HARPESPILL: Harpeterapeut Marie Nivel tar med sitt fortryllende instrument til Hurdal i påsken. **FOTO: CECILIA KREUZBERGER**

Ved vårjevndøgn hviler jorden i et øyeblikk av likevekt. Midt i en urolig tid minner naturen oss om at verden fortsatt kan finne tilbake til balanse.

Mari Rosman
mari.rosman@eub.no

HURDAL

Vårjevndøgn er et astronomisk vendepunkt. I et kort øyeblikk hviler jorden i perfekt balanse mellom natt og dag. Men vårjevndøgn er også et symbolsk øyeblikk som mennesker i mange kulturer har knyttet til en ny begynnelse.

- Det er øyeblikket mellom vintersolverv og sommersolverv, når hele jorden er halvt i lys og halvt i mørke, forklarer Angela Halvorsen Bogo, som i påsken kommer til Hurdal for en årstidsmarkering av nettopp vårjevndøgn, en drøy uke etter den faktiske begivenheten.

- Denne balansen har vært viktig for mange kulturer. Den markerer starten på noe nytt, sier Angela.

I krigsherjede Iran blir vårjevndøgn feiret som nyttår. Det er årets største høytid, en fest for nytt liv og nye begynnelse.

- I år vil det bli tragisk, en feiring av livets fornyelse samtidig med opplevelser av krig og død, sier Angela.

Samtidig forteller hun at naturen gir rom for håp. Uansett hva som skjer på den politiske scenen, vender våren alltid tilbake.

- Livet fortsetter, sier Angela. - Plantene spirer, fuglene begynner å synge, og dyrene får unger. Det skjer igjen og igjen, år etter år. For meg er det et mirakel å få oppleve det, sier hun.

EVENTYR: I påsken er det tredje gang Angela Halvorsen Bogo besøker Hurdal for årstid-sermonier med fortellerstund for voksne og barn.

FOTO: FRUZSINA G. BERKES

Kan gå glipp av det

I naturen merkes endringen tydelig. Fugler begynner å synge og markere territorier, hønene verper igjen, og noen starter arbeidet med å bygge reir. Overalt forbereder livet seg på en ny sesong.

Men ifølge Angela er det lett å gå glipp av disse tegnene.

- Hvis vi sitter inne foran skjermer hele tiden, merker vi det ikke. Man må faktisk være ute for å oppleve den nye begynnelsen. Den første blomsten du ser, eller den første gangen du hører fuglene synge etter vinteren kan være sterke øyeblikk.

Gjennom vårjevndøgn-seremonien i Hurdal, er hun med på å legge til rette for en påskemarkering som feirer skiftet i årstider uten å knytte det til religion. I stedet for å fokusere på kirkens lidelseshistorie og gjenfødelse, inviterer hun til å legge merke til hva som skjer rundt oss - både rett utenfor døren og i resten av verden.

Forbinder hele kloden

- Det handler både om det lokale og det globale, sier Angela. - Å gå ut der du bor og kjenne at våren er på vei, men også å være nysgjerrig på hvordan dette tidspunktet i året markeres andre steder på jorden.

I Mexico er det for eksempel bygget en pyramide med et slangehode nederst, der solen

ser ut til å gi liv til slangens kropp hvert vårjevndøgn, formet fra skyggene som kastes fra pyramiden selv. For maya-folket representerte denne slangen en guddommelig forbindelse mellom himmelen og jorden, der den ved vårjevndøgn steg ned for å gi grøde til markene.

På Sardinia oppleves en 3000 år gammel brønn som et underjordisk tempel der sollyset filteres gjennom et hull på toppen og treffer vann ved vårjevndøgn. Den ble bygget av den nuragiske sivilisasjonen og er så presist justert mot himmelen at det går nøyaktig 18,6 år mellom hver gang måneskinn treffer vann.

- Stedet kan ha fungert som et gammelt måneobservatorium, sier Angela, bergtatt av mystikken.

I kristen tradisjon feires påskedag første søndag etter første fullmåne etter vårjevndøgn.

Lytter til fuglene

For barna er det det fortelling om fuglene som vil stå i sentrum under vårjevndøgn-markeringen ved Hurdal bibliotek, første lørdag i ferien. Fuglesang er et tegn på at våren er i ferd med å våkne, og målet er å få de yngste til å legge merke til naturen rundt seg.

- Vi håper barna begynner å lytte når de hører fuglene, sier Angela. - At de får øynene opp

for at vi deler verden med mange andre skapninger.

For de voksne som samles i Hurdal gjestegård på kvelden, vil temaet være balanse - inspirert av selve jevndøgnet, når lys og mørke er i likevekt.

- Det kan være et fint tidspunkt å stoppe opp og spørre seg selv: Hvor er det balanse i livet mitt, og hvor er det ubalanse? Hvordan er balansen mellom arbeid og fritid? Mellom meg og familien min? Mellom kroppen min og hvordan jeg tar vare på den, sier Angela.

Mangler tradisjon

Britiske Angela peker på at den norske kulturen ser ut til å mangle tydelige og spesifikke tradisjoner knyttet direkte opp mot vårjevndøgn, i motsetning til mange andre kulturer. Påskefeiringen er det nærmeste vi kommer, og den tilbringer riktignok mange på fjellet.

I en tid der høytider i stor grad merkes først i butikkhyllene, kan en naturbasert markering oppleves stille og nedtonet. Angela synes ikke noe om at butikkene fremskynder høytidspyntingen til flere måneder i forveien.

- Da skjer en forvirring og utmattelse hos folk, som mister stadig mer av forbindelsen til hva årstidsmarkeringene faktisk handler om, sier hun.

Angela håper at hennes besøk i Hurdal vil inspirere til å gjen-

NOWRUZ: Gjennom flere tusen år har iranske familier laget spesielle festbord for vårjevndøgn med syv symbolske retter som begynner på den persiske bokstaven S, som representerer ulike håp for det nye året.

FOTO: BEHNAM NOROUZI

oppta forbindelsen til naturen, verdsette balansen og den nye energien som vårjevndøgn representerer, uavhengig av religiøse dogmer. Og at vi i årene som kommer skal bli minnet om, på nytt og på nytt, at noe grunnleggende skjer rundt oss på denne tiden, enten vi legger merke til det, eller ikke.

Lysset vender tilbake. Fuglene begynner å synge. De første spirene bryter gjennom jorden.

Og livet fortsetter.